

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до Закону України «Про авторське право і суміжні права» щодо діяльності організацій колективного управління (реєстр. № 7014-1 від 17 серпня 2017 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 4 квітня 2018 року (протокол № 68) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до Закону України «Про авторське право і суміжні права» щодо діяльності організацій колективного управління (реєстр. № 7014-1 від 17 серпня 2017 року), поданий народним депутатом України Опанасенком О.В. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою Законопроект розроблений з метою реформування системи колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав шляхом підвищення розмірів та загальних сум зборів колективної винагороди за використання об'єктів авторських і суміжних прав в Україні на користь авторів, виконавців та інших правовласників, а також забезпечення вчасності та прозорості розподілу зібраної колективної винагороди.

Досягнення вказаної мети, на думку автора, можливо шляхом створення єдиних організацій колективного управління відповідно до сучасних світових практик та стандартів, зокрема у відповідності до вимог Директиви 2014/26/ЄС Європейського Парламенту та Ради про колективне управління авторським та суміжними правами та мультитериторіальне ліцензування прав на музичні твори з метою он-лайн використання на внутрішньому ринку від 26 лютого 2014 року.

Запропонований Законопроект також втілює завдання національної реформи сфери інтелектуальної власності, згідно розробленого урядом Плану заходів, затвердженого Розпорядженням КМУ № 632-р від 23.08.2016.

Нагальність ухвалення відповідного законопроекту було підкреслено в січні — березні 2017 року представниками місії Всесвітньої організації інтелектуальної власності з напрацювання пропозицій для законодавства України щодо створення нової системи діяльності організацій колективного управління в Україні за світовими стандартами, за участю представників CISAC, ДО «УААСП», українського експертного середовища в цій галузі, а також фахівців Мінекономрозвитку. Всі відповідні положення, обговорені за участю вищезазначеної місії ВОІВ, відображені в тексті цього проекту закону.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Основному Законі України визначається, що Україна є демократичною, правовою державою (стаття 1), держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (частина друга статті 3), Конституція України має найвищу юридичну силу, закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8), органи державної влади, у тому числі й Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 6, частина друга статті 19, стаття 75).

Законопроект, як зазначається у пояснювальній записці до нього, розроблений на виконання пункту 154 Плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2014 – 2017 роки, затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2014 року № 847-р (пункт 154 названого Плану виключений у зв'язку із набранням чинності пунктом 125 Плану заходів з імплементації розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, на 2016-2019 роки, затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 лютого 2016 року № 217-р), а також з метою імплементації положень статей 168, 170, 179 та 190 Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони до національного законодавства України у сфері права інтелектуальної власності. З огляду на це спрямованість Законопроекту кореспондує змісту частини першої статті 9 Конституції України, згідно з яким чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.

Так, положення Законопроекту узгоджуються з нормами частини четвертої статті 13 та частини першої статті 68 Основного Закону України, згідно з якими держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності та покладає на кожного обов'язок не посягати на права і свободи інших людей, у тому числі й на гарантоване державою право власності. Крім того, згідно з частиною першою статті 41 Конституції України кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності, у тому числі й через організацію колективного управління авторськими та суміжними правами.

У Законопроекті враховано вимоги частин першої та другої статті 54 Основного Закону України, згідно з якими громадянам гарантується захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають з різними видами інтелектуальної діяльності. Водночас кожний громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності; ніхто не може використовувати або поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом.

Згідно з частиною другою статті 34 Конституції України кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб - на свій вибір. Цьому положенню Основного Закону України відповідають також приписи Цивільного кодексу України, якими встановлено, що фізична особа має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію (абзац перший частини першої статті 302).

Таке конституційне та законодавче регулювання права особи вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію узгоджується із Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, відповідно до пункту 2 статті 19 якого визначено, що кожна людина має право на вільне вираження свого погляду; це право включає свободу шукати, одержувати і поширювати будь-яку інформацію та ідеї, незалежно від державних кордонів, усно, письмово чи за допомогою друку або художніх форм вираження чи іншими способами на свій вибір.

Однією з гарантій реалізації конституційних прав на вільне збирання, зберігання, використання і поширення інформації є законодавче закріплення права кожного на доступ до інформації, яке згідно зі статтею 5 Закону України «Про доступ до публічної інформації» забезпечується систематичним та оперативним оприлюдненням інформації в офіційних друкованих виданнях, на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, на інформаційних стендах та будь-яким іншим способом, а також шляхом надання інформації на запити.

Відповідно до пунктів 1, 7, 11 частини першої статті 92 Конституції України права і свободи людини, їх гарантії, правовий режим власності, засади утворення і діяльності об'єднання громадян визначаються виключно законами України.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України пропонує зазначений Законопроект прийняти за основу з наступним урахуванням висловлених зауважень та пропозицій, а також позитивних положень інших законопроектів з питань управління колективними правами (№№ 7014, 7029, 7029-1).

Зважаючи на зазначене, а також на те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих проектом Закону змін до чинного законодавства узгоджується з нормами Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до Закону України «Про авторське право і суміжні права» щодо діяльності організацій колективного управління (реєстр. № 7014-1 від 17 серпня 2017 року), поданий народним депутатом України Опанасенком О.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ